

Projecte Polis:

La ciutat de l'amistat i la diferència

Proposta didàctica sobre la immigració
2n cicle d'ESO

Ments Curioses

Araceli Vilarrasa
Curs 2007-2008

“Alguna cosa deu fallar quan, en un món on se suposa que hi ha tota mena d’actuacions per a reduir la pobresa i millorar la sort dels països menys desenvolupats, hem arribat a uns resultats finals que ens diuen que, mentre els països avançats tenen esperances de vida properes als 80 anys, a Moçambic l’esperança de vida no arriba als 40.

Això explica per què vénen a viure entre nosaltres. No és l’estímul positiu de voler millorar la seva sort, sinó la desesperació de fugir d’una pobresa estremidora el que els porta a arriscar la vida en les pasteres que travessen l’estret de Gibraltar. Els expulsa la pobresa que la globalització no solament no ha millorat, sinó que sembla en camí de mantenir i d’empitjorar.”

FONTANA, J. (2005). *La construcció de la identitat. Reflexions sobre el passat i sobre el present.* Barcelona: Base.

MATERIALS PER AL PROFESSORAT

1. Presentació: Referents didàctics	5
2. Els continguts	6
2.1. Mapa conceptual.....	6
2.2. Idees clau de la unitat.....	7
3. Desenvolupament didàctic.....	10
3.1. Primera fase: Plantejament de la situació que cal estudiar	10
3.2. Segona fase: Delimitació de la situació objecte d'estudi / de la missió	12
3.3. Tercera fase: Planificació. Delimitació de recursos i accions	13
3.4. Quarta fase: A la recerca de la informació.....	15
3.5. Cinquena fase: Treball de grup. Cooperació i aplicació	15

MATERIALS PER A L'ALUMNAT

Activitat 1. Opció 1: La visita.....	18
Activitat 1. Opció 2: Nous veïns i veïnes a la ciutat. Estudi de casos.....	19
Activitat 2: Què sabem? Què volem saber? Què ens agradaria fer?	21
Activitat 3: Organitzem la nostra recerca sobre la immigració.....	23
Activitat 5: Sistematitzem el que hem après	28

MATERIALS DE CONSULTA

Llibres de coneixements	32
Obres de referència	33
Atles	33

MATERIALS PER AL PROFESSORAT

1. Presentació: Referents didàctics

Aquesta proposta didàctica, al servei del projecte Ments Curioses, parteix de la consideració de la recerca com a base de l'aprenentatge.

D'altra banda, el model didàctic amb què treballarem combina aspectes metodològics del treball cooperatiu, l'aprenentatge a partir de problemes (ABP), l'aprenentatge servei (APS) i la didàctica del discurs.

Per saber-ne més:

CASAS, M. C. (2005). *Ensenyar a parlar i a escriure ciències socials*. Barcelona: Rosa Sensat.

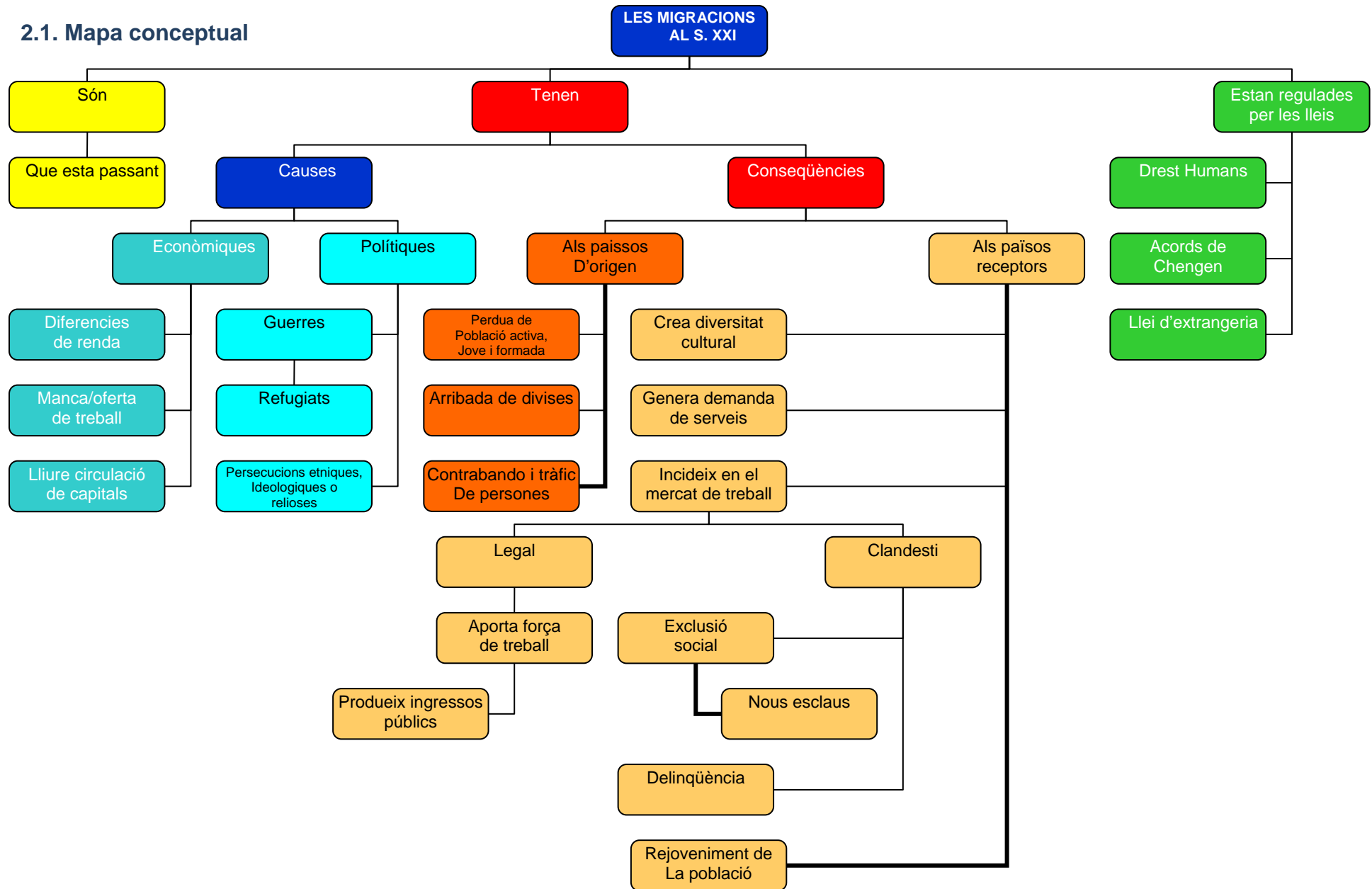
PUIG, JM., I. A. (2006). *Aprenentatge servei. Educar per a la ciutadania*. Barcelona: Octaedro.

GRAU, R. Treball cooperatiu. Afavorint la interacció.
<http://www.xtec.es/~rgrau/treballcooperatiu/treballcooperatiu.htm> 16-3-2007

CENTRE PROMOTOR APS
<http://www.aprenentatgeservei.org/index.php?cm=03>

2. Els continguts

2.1. Mapa conceptual

2.2. Idees clau de la unitat

- Què està passant: Quants immigrants hi ha al món?

Tot i que ara es parla força d'immigració, aquest fenomen no és nou ni gaire estès.

- A totes les èpoques hi ha hagut desplaçaments de població. La població de la majoria de països és el resultat de nombroses i successives generacions d'immigrants que s'han anat afegint i barrejant amb les poblacions anteriors.
- Actualment, només uns 150 milions de persones de tot el món viuen en un país diferent del que van néixer. Això vol dir el 3% de la població.
- Tot i amb això, les migracions han crescut molt en els últims 20 anys.
- A Espanya, i a tot Europa, el sentit de les migracions ha canviat radicalment; de país d'emigrants s'ha passat a ser un país d'immigració.

- Les causes: Per què hi ha persones que marxen del seu país?

Moltes persones abandonen el seu país a causa de la pobresa i perquè creuen que en un altre lloc poden trobar una feina que els permeti viure millor, a ells i a les seves famílies. Per això, alguns dels factors que expliquen les migracions són:

La distància creixent entre els països pobres i els països rics

El PIB és la suma total de la riquesa que es produeix en un país dividit pel seu nombre d'habitants. Aquesta xifra és extremadament diferent entre uns països i altres, i aquesta diferència creix en lloc de disminuir.

L'existència de llocs de treball per ocupar

Els països amb una economia que creix creen més llocs de treball que persones disponibles per a ocupar-los i es necessiten treballadors de fora; sobretot per a llocs de treball que la gent del país no vol ocupar perquè són desagradables o estan mal pagats, principalment la construcció, l'agricultura i els serveis de neteja.

La informació que tenen als països pobres sobre els millors sous i nivell de vida als països rics

En la societat moderna les persones que viuen a països pobres coneixen la riquesa que hi ha als països rics gràcies a la televisió, al cinema o a altres persones que hi han estat.

Hi ha altres immigrants que es veuen obligats a deixar el seu país per culpa de les guerres o les persecucions. Molts d'aquests són acollits a països que els reconeixen com a refugiats.

Les conseqüències: Quins efectes té la immigració en els països receptors?

Els immigrants contribueixen a enriquir els països on van a treballar. Molts dels països més rics del món –els EUA, el Canadà, Austràlia, Alemanya– són també els països que més immigrants han rebut en els darrers anys.

Els països més rics solen ser els que tenen una densitat de població més alta.

En la majoria dels casos, els immigrants ocupen llocs de treball poc valorats que la gent del país no vol fer. L'augment de les classes mitjanes i la millora de la formació als països desenvolupats fan que la població autòctona aspiri a treballs més agradables i ben remunerats. La majoria dels treballs que ocupen els immigrants són de jornalers a l'agricultura o la construcció, serveis de neteja o cura de nens, malalts i gent gran.

Molts immigrants tenen un nivell d'estudis superior al que requereix la feina que fan, però per fer-la reben més diners dels que rebrien al seu país per una feina superior.

Si els immigrants són legals i tenen un permís de treball, amb la seva feina i els seus impostos contribueixen a la millora de l'estat del benestar. Els treballadors immigrants legalitzats augmenten la població activa d'un país i contribueixen a l'economia de l'Estat.

Si la immigració és il·legal, els treballadors clandestins no poden pagar impostos i es veuen obligats a acceptar treballs amb sous molt baixos i molt males condicions laborals i de seguretat. El treball clandestí pot portar moltes persones a situacions molt semblants a l'esclavitud. Aquestes situacions acosten els immigrants a la marginació social i algunes vegades a la delinqüència.

Els immigrants rejuveneixen la població del país on arriben i són una solució a l'envelliment de la població als països desenvolupats. Això es dona perquè els immigrants solen ser persones joves i també perquè, quan s'estableixen amb les famílies, tenen una taxa de natalitat més alta que els autòctons.

En augmentar la població generen més demanda de productes i serveis i contribueixen a crear llocs de treball i dinamitzar l'economia.

La procedència dels immigrants determina la diversitat cultural del lloc on arriben. La procedència de llocs d'origen molt diferents, nord d'Àfrica, Àfrica subsahariana, Amèrica del Sud, Europa de l'Est, fa que les societats receptores deixin de ser homogènies des del punt de vista lingüístic i cultural.

- Les conseqüències: Quins efectes té la immigració als països emissors?

Als països d'origen, l'emigració representa una pèrdua de població sana, jove i formada. Tanmateix, en alguns països això representa una manera de disminuir la pressió demogràfica i l'atur. D'altra banda, els immigrants envien diners a les famílies i això suposa un flux econòmic molt important que representa una font d'ingressos vital per al país.

La immigració clandestina genera contrabandistes i traficants de persones que sovint creen organitzacions criminals que actuen en l'àmbit transnacional.

La millora de les telecomunicacions i els transports ajuden els immigrants a mantenir-se en contacte amb la seva comunitat d'origen i a establir un tipus de vida transnacional. La televisió via satèl·lit, Internet i la telefonia fan que les persones que treballen fora del seu país puguin continuar permanentment connectades al lloc d'origen.

- La normativa legal: Quines normes legals hem de respectar?

En la Declaració dels Drets Humans, adoptada per les Nacions Unides l'any 1948, es recullen els drets bàsics de les persones i s'afirma que aquests drets són de totes les persones per igual, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o d'altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o de qualsevol altra classe.

El 1985 els països de la Unió Europea van firmar els acords de Schengen que esborren les seves fronteres interiors pel que fa als drets de circulació de persones i mercaderies, però reforcen les fronteres exteriors amb vista a protegir-se. Aquests acords estableixen condicions comunes als estats d'Europa sobre el permís d'entrada i permanència dels estrangers extracomunitaris.

A Espanya, la llei d'estrangeria exigeix als estrangers extracomunitaris un permís de treball i residència que només es dona en un nombre limitat i a les persones que poden acreditar tenir un contracte de treball. Els immigrants que obtenen aquests papers són immigrants legals però, així i tot, tenen restringits alguns drets de ciutadania; per exemple, no poden votar. Els immigrants que no tenen aquests papers són immigrants il·legals i treballen de manera clandestina, sovint per a empreses que no declaren la seva feina a l'Estat. Aquests treballadors estan subjectes a tota mena de riscos i algunes vegades el seu treball s'assembla molt a l'esclavatge.

3. Desenvolupament didàctic

Us presentem aquí un quadre de síntesi de les activitats i la seqüenciació:

Fase recerca	Activitat	Temps	Lloc
Plantejament	1.Opció 1: La visita 1. Opció 2: Nous veïns i veïnes a la ciutat. Estudi de casos	1 h	Aula Aula d'informàtica
Delimitació	2. Opció 1: Què sabem? Què volem saber? Què ens agradaria fer?	1 h	Aula
Organització	Activitat 3: Organitzem la nostra recerca sobre la immigració	1 h	Aula
Realització	4: Anem a la biblioteca	2 h	Biblioteca pública
Aplicació	5: Sistematitzem el que hem après	1 h	Aula
	Activitat 6: Preparem el nostre projecte	1 h	Aula
	7: Realitzem el nostre projecte	?	?

3.1. Primera fase: Plantejament de la situació que cal estudiar

Amb aquesta activitat es vol presentar una situació rellevant, d'importància personal o social, real o versemblant.

En aquest cas, atesa l'especial rellevància del tema, tant socialment com personal, es proposen dues opcions equivalents que cada centre podrà escollir segons les possibilitats organitzatives.

La primera opta per acostar els alumnes de manera directa al fet migratori, comptant amb la col·laboració dels serveis del districte i a partir del coneixement directe de persones que aporten la seva experiència viscuda com a base per a plantejar el fet migratori. Aquesta opció, que requereix una organització més complexa, suposa el treball en xarxa amb les organitzacions de districte i aporta una gran riquesa pel que fa a la perspectiva de vincular l'aprenentatge a la comunitat.

La segona opció es basa en un estudi de casos a partir de la presentació en *power point*. Els casos són ficticis, però estan basats en informacions reals i estadísticament significatives. La proposta és més fàcil de fer i fa servir el treball cooperatiu.

Activitat 1

Opció 1: La visita

Descripció:

Visita a la classe d'un grup de convidats del programa d'atenció a la immigració del Consell de Districte que vénen a proposar al grup un treball de cooperació.

A Horta-Guinardó es tracta de col·laborar amb el projecte "Nous veïns i veïnes" (Nou Barris Acull o projecte per a la convivència ciutadana, segons els districtes) per tal d'explicar a la població el fenomen de la immigració i col·laborar a generar

actituds positives per a la convivència. Les persones que componguin el grup de visita poden ser:

- Un responsable del projecte
- Un jove immigrant nord-africà i el seu amic d'aquí
- Un jove immigrant sud-americà i el seu amic d'aquí
- Un jove immigrant de l'Europa de l'Est i el seu amic d'aquí

A partir de la presentació que fa el responsable del projecte, la classe s'organitza per grups de treball amb l'objectiu d'obtenir la màxima informació possible del tema. Treballem en 4 grups de 6 alumnes. A l'interior de cada grup, i amb un plantejament de treball cooperatiu, els alumnes treballen per parelles i cada parella assumeix un punt de vista i una tasca específica.

A l'últim, es fa una posada en comú i es defineix la demanda del districte a la classe. Aquest aspecte s'ha d'acabar de definir amb cada districte.

Desenvolupament de la sessió:

1.	Presentació del responsable del projecte	10 min
2.	Organització dels grups de treball. Cada grup serà de 6 alumnes.	5 min

Aquest grup s'organitzarà en parelles que tindran un rol específic: dos alumnes seran els geògrafs, dos els historiadors i dos més els sociòlegs.

- Grup 1: La seva tasca és entrevistar el jove immigrant nord-africà i el seu amic d'aquí
- Grup 2: La seva tasca és entrevistar el jove immigrant sud-americà i el seu amic d'aquí
- Grup 3: La seva tasca és entrevistar el jove immigrant d'Europa de l'Est i el seu amic d'aquí
- Grup 4: La seva tasca és entrevistar el responsable del projecte per tal d'obtenir informació sobre l'evolució de la immigració a Barcelona en els darrers 15 anys

3.	Realització dels treballs de grup	30 min
4.	Primera posada en comú i planificació de la sessió següent	15 min

Materials d'aula:

Mapa mural del món polític

Si es pogués disposar de 6 càmeres de vídeo, els grups podrien filmar les entrevistes i això pot ser material que després s'utilitzi per a l'exposició.

Temps: 1 hora

Lloc: Si es vol, la sessió es pot fer a la seu del districte

Activitat 1

Opció 2: Nous veïns i veïnes a la ciutat. Estudi de casos

Descripció:

En aquest cas el professorat és qui assumeix el rol de plantejar el treball als alumnes des d'una perspectiva d'aprenentatge i servei.

A partir de la presentació del *power point* “**Nous veïns i veïnes de la ciutat**” cada alumne tria un cas d'estudi. Posteriorment, i en grups de tres, fan una posada en comú per tal d'arribar a definir les semblances i diferències dels casos estudiats.

Desenvolupament de la sessió:

1. Presentació del treball per part del professorat	10 min
2. Treball individual	15 min
3. Treball en grups de 3	15 min
4. Posada en comú i planificació de la sessió següent	15 min

Materials d'aula:

Si es pot fer el treball a l'aula d'informàtica, cada alumne pot treballar amb la presentació de *power point*. Si no es pot, caldrà editar un dossier per a cada cas.

Temps: 1 hora

Lloc: Aula d'informàtica

3.2. Segona fase: Delimitació de la situació objecte d'estudi / de la missió

Amb aquesta activitat es vol sistematitzar la comprensió de la situació objecte d'estudi, facilitar l'expressió de les idees prèvies dels alumnes i definir la recerca que cal fer.

Activitat 2:

Què sabem? Què volem saber? Què ens agradaria fer?

Descripció:

Amb el material obtingut a la sessió anterior els alumnes treballen, primer individualment i després en petits grups, sobre l'exploració dels seus coneixements i dubtes sobre la immigració i defineixen col·lectivament la seva missió i la recerca necessària per dur-la a terme.

En cada cas, i segons la xarxa de col·laboració amb què compta el centre, s'ha de definir la missió. Tenim diferents possibilitats que es concretaran en el context: Fer una exposició sobre "La immigració al món" al districte o a la biblioteca

- Preparar una sessió informativa per a la comunitat escolar amb motiu de la presentació del pla d'acollida del centre
- Fer un vídeo i penjar-lo a Internet
- Fer una conferència al casal d'avis

Desenvolupament de la sessió:

1. Treball individual	15 min
2. Treball en petit grup	20 min
2. Posada en comú: Què ens agradaria fer? Què necessitem saber?	20 min
3. Conclusió del professor/a	5 min

Temps: 1 hora

Lloc: Aula

3.3. Tercera fase: Planificació. Delimitació de recursos i accions

En aquesta fase l'activitat dels alumnes va adreçada a organitzar tot el procés de recerca d'informació, amb la concreció del guió de recerca i els recursos necessaris per a obtenir informació i com la tractarem. En aquesta fase del treball podem unificar ja les dues opcions que fins aquí hem mantingut obertes.

Activitat 3: Organitzem la nostra recerca sobre la immigració

Descripció:

Partint del material elaborat a la fase anterior es planteja una pluja d'idees per construir el guió de recerca: què volem explicar? què hem d'investigar?

Tenint al cap el mapa conceptual de la unitat, el professorat va organitzant les preguntes de l'alumnat a la pissarra per construir un guió de recerca que, a la vegada, serà l'índex de l'exposició (o del material necessari per al projecte que s'hagi definit).

Un cop aprovat el guió de recerca, s'organitzen els grups i es pauta el treball que cal fer per a preparar el treball a la biblioteca. El guió que s'ofereix a la unitat és una mostra indicativa que recull els temes principals sobre els quals s'oferiran fonts d'informació concretes.

Cada grup de 6 té la tasca de recollir informació sobre un epígraf del guió. Al seu torn, dins de cada equip, cada parella s'especialitzarà en la recerca d'informació sobre un dels subapartats.

Desenvolupament de la sessió:

1. Treball de gran grup. Construcció d'un guió de recerca	30 min
2. Organització del grups de treball	10 min
3. Distribució i explicació de les pautes de treball	20 min

Material per al professorat: Model de guió de recerca

Títol de la recerca: Nous veïns i veïnes a Barcelona: les causes i conseqüències de les migracions al s. XXI

1. Els fluxos migratoris al s. XXI
 - 1.1. La immigració a Barcelona en els darrers anys
 - 1.2. Els principals fluxos migratoris al món d'avui
 - 1.3. Europa: de països d'emigrants a països d'immigració
 - 1.4. Espanya com a exemple d'aquest canvi de tendència
2. Les causes d'aquestes migracions
 - 2.1. Les causes econòmiques: les diferències entre el món pobre i el món ric
 - 2.2. Les causes econòmiques: la demanda de treballadors des dels països rics
 - 2.3. Les causes polítiques: exiliats i refugiats
2. Els efectes que produeixen les migracions als països que perden població
 - 2.4. Els efectes sobre la demografia
 - 2.5. Els efectes sobre l'economia i el mercat de treball
 - 2.6. Els efectes sobre la societat
3. Els efectes que produeixen les migracions als països que guanyen població
 - 3.1. Els efectes sobre la demografia
 - 3.2. Els efectes sobre l'economia i el mercat de treball
 - 3.3. Els efectes sobre la societat
4. Quines lleis regulen la immigració a Europa
 - 4.1. Una llei per a tota d'humanitat: Els Drets Humans.
 - 4.2. La llei europea: els acords de Schengen
 - 4.3. La llei espanyola: la Llei d'estrangeria

Temps: 1 hora

Lloc: Aula

3.4. Quarta fase: A la recerca de la informació

Aquesta fase suposa dur a terme la recerca planificada. Es tracta d'un treball personal que es posarà al servei del grup però, en aquest cas, atesa la dificultat de treballar autònomament a la biblioteca, els organitzarem per parelles.

Activitat 4: Anem a la biblioteca

Descripció:

Desenvolupament del treball de recerca a la biblioteca. L'alumnat farà una primera visita a la biblioteca, organitzat en grups de 6. A l'interior de cada grup cada parella s'especialitzarà en una pregunta del guió de recerca.

L'alumnat utilitzarà les bases d'orientació i el guió de recerca per a consultar el material adient. Pretenem que en aquest treball l'alumnat sigui com més autònom millor i faci servir les bases d'orientació que els hem preparat per localitzar una font coneguda, per buscar fons desconegudes sobre una temàtica concreta i per citar les referències trobades.

Els alumnes que vulguin podran tornar a treballar a la biblioteca pel seu compte fora de les hores de classe.

Temps: 2 hores

Lloc: Biblioteca pública

3.5. Cinquena fase: Treball de grup. Cooperació i aplicació

La fase final del treball està destinada a l'elaboració de la informació obtinguda i a la utilització d'aquesta per a la producció del projecte definit com a missió.

Activitat 5: Sistematitzem el que hem après

Descripció:

A partir del material i la documentació recollida a la biblioteca, l'alumnat acabarà de polir les seves produccions sota la supervisió del professorat i amb el seu ajut. Demanarem a cada grup de 6 que coordini bé el seu treball de manera que es produeixi un informe coherent, amb la construcció d'un text explicatiu que doni resposta al conjunt de preguntes que tenien plantejades.

Desenvolupament de la sessió:

1. Treball en grups de 6	20 min
2. Posada en comú	20 min
3. Debat i reflexió	20 min

Materials: Els materials aportats per a la recerca a la biblioteca

Temps: 1 hora

Lloc: Aula

Activitat 6: Preparem el nostre projecte

Descripció:

El format comunicatiu que donem a l'informe dependrà de la forma que hàguem donat a la tasca de cooperació amb el districte: preparar una exposició, una conferència , etc.

1. Treball en grups de 6	45 min
2. Posada en comú	15 min

Materials: D'acord amb el format triat

Temps: 1 hora

Lloc: Aula o taller

Activitat 7: Realitzem el nostre projecte

Descripció:

Es tracta de la realització pràctica de la missió definida a l'inici, que pot tenir lloc un dia en concret o no.

1.	Treball col·lectiu	?
----	--------------------	---

Materials: D'acord amb el format triat

Temps: ?

Lloc: Aula, biblioteca, barri?

MATERIALS PER A L'ALUMNAT

Activitat 1. Opció 1: La visita

Pauta de treball per als grups

Grup 1: La vostra tasca és entrevistar el jove immigrant nord-africà i el seu amic d'aquí

Els historiadors: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre la història de la seva vinguda aquí

Els geògrafs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre el seu país d'origen i els motius que el van decidir a marxar-ne

Els sociòlegs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre les seves condicions de vida aquí

Grup 2: La vostra tasca és entrevistar el jove immigrant de l'àrea d'Amèrica del Sud i el seu amic d'aquí

Els historiadors: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre la història de la seva vinguda aquí

Els geògrafs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre el seu país d'origen i els motius que el van decidir a marxar-ne

Els sociòlegs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre les seves condicions de vida aquí

Grup 3: La vostra tasca és entrevistar el jove immigrant de l'àrea d'Europa de l'Est i el seu amic d'aquí

Els historiadors: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre la història de la seva vinguda aquí

Els geògrafs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre el seu país d'origen i els motius que el van decidir a marxar-ne

Els sociòlegs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre les seves condicions de vida aquí

Grup 4: La vostra tasca és entrevistar el responsable del projecte per tal d'obtenir informació sobre l'evolució de la immigració a Barcelona en els darrers 15 anys.

Els sociòlegs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre l'evolució de la immigració a Barcelona i al districte en els darrers 15 anys.

Els geògrafs: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre els llocs de procedència dels immigrants que arriben a Barcelona.

Els historiadors: Hauran de fer tres preguntes per tal d'obtenir informació sobre la immigració a Barcelona al llarg del s. XX

Activitat 1. Opció 2: Nous veïns i veïnes a la ciutat. Estudi de casos**PAUTA DE TREBALL INDIVIDUAL**

Escull una d'aquestes històries, estudia-la bé i emplena aquesta graella

Títol de la situació estudiada	
Quina és la situació que planteja el teu cas? Què ha succeït?	
En quina regió del planeta succeeix aquesta història?	
Quines han estat les causes més importants?	
Quins efectes produeix?	
Saps si hi ha moltes persones que es troben en una situació semblant? Com la definiries?	

Pauta per a la posada en comú en el grup de 3 persones

1. A partir de la graella que heu emplenat expliqueu-vos el cas que heu estudiat.
2. Cadascun de vosaltres, a partir de les explicacions de cada company, haureu d'emplenar una graella de conclusions (al final haureu de tenir 3 graelles, la del vostre cas i les dues dels casos dels companys).
3. Un cop acabades les 3 explicacions haureu d'emplenar entre els 3 integrants del grup la taula de semblances i diferències entre els diferents casos.

Semblances	Diferències

Activitat 2: Què sabem? Què volem saber? Què ens agradaria fer?**Pauta de treball individual**

Intenta definir allò que tens clar pel que fa a la immigració, així com allò que no saps o no entens. La graella següent et pot ajudar (dominareu el tema quan pugueu contestar correctament totes les preguntes).

a. En què consisteix la immigració? Com es manifesta? A quines parts del món afecta?	
Què sabem?	Què no sabem?

b. Quines són les causes? Com actuen? Qui n'és el responsable?	
Què sabem?	Què no sabem?

c. Quines són les conseqüències? Com ens afecten?	
Què sabem?	Què no sabem?

d. Què s'hi pot fer? Què hi poden fer els governs? Què hi podem fer nosaltres?	
Què sabem?	Què no sabem?

Activitat 3: Organitzem la nostra recerca sobre la immigració

Grup 1: D'on vénen i cap a on van?

Tasca de recerca: Estudiar cap a on van les migracions al s. XXI i el canvi de tendència que s'ha produït a Europa i a Espanya

Producte esperat, heu de produir:

- un text explicatiu, no gaire llarg, que doni raó dels grans fluxos migratoris al món actual i determini les causes que expliquen el canvi de tendència que s'ha produït del s. XX al s. XXI a Europa i a Espanya
- les dades bàsiques en les quals es basen les vostres afirmacions, expressades gràficament
- material gràfic complementari que considereu interessant (fotografies, mapes)
- alguna frase o cita que considereu que és important per a il·lustrar el vostre text

Fonts d'informació, a la biblioteca podeu consultar:

Preguntes	Fonts
1.1. Quins són els principals fluxos migratoris al món d'avui?	<u>STALKER, PETER</u> , (2004). "Emigrar no és cap ganga: mites i realitats". Barcelona: Intermón Oxfam, <i>Dossiers per entendre el món: 26</i>
1.2. Quina era la situació dels països europeus al s. XX? I al s. XXI?	CARRERES CARLES, (Dir), 2004. <u>Atlas de la diversitat: atlas de la diversitat cultural humana</u> . Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
1.3. Quina era la situació d'Espanya al s. XX? I al s. XXI?	NAIR. SAMI, 2006. Y vendrán. Las migraciones en tiempos hostiles. Barcelona: Planeta.

Grup 2: Per què emigren les persones?

Tasca de recerca: Esbrinar les causes de les migracions al s. XXI

Producte esperat, heu de produir:

- un text explicatiu, no gaire llarg, que doni raó de les diferents causes que expliquen els moviments migratoris al món actual
- les dades bàsiques en les quals es basen les vostres afirmacions, expressades gràficament
- material gràfic complementari que considereu interessant (fotografies, mapes)
- alguna frase o cita que considereu que és important per a il·lustrar el vostre text

Fonts d'informació, a la biblioteca podeu consultar:

Preguntes	Fonts
2.1. Quines són les causes econòmiques de les migracions pel que fa a les diferències entre rics i pobres?	<u>STALKER, PETER</u> (2004). "Emigrar no és cap ganga: mites i realitats". Barcelona: Intermón Oxfam, <u><i>Dossiers per entendre el món; 26</i></u> .
2.2. Quines són les causes econòmiques de les migracions pel que fa al mercat laboral?	SEABROOK, J. (2004). <i>El mundo pobre</i> , Barcelona: Intermón Oxfam HERNANDEZ, XAVIER (2005). Atlas de Secundària. Geografia i Història. Catalunya i el món, Barcelona: Teide.
2.3. Quines són les causes polítiques de les migracions?	<u>PETERS, ARNO</u> (1991). Atlas del mundo, Barcelona: Vicens Vives. <u>El Atlas de Le Monde diplomatique</u> , (2003). 2a ed., València: Cybermonde.

Grup 3: Quins efectes tenen les migracions als països d'on la gent marxa?

Tasca de recerca: Esbrinar els efectes que produeixen les migracions als països d'origen dels immigrants

Producte esperat, heu de produir:

- un text explicatiu, no gaire llarg, que doni raó dels efectes que produeixen els moviments migratoris als països dels quals marxa la gent, és a dir, als països que tenen una forta **emigració**.
- les dades bàsiques en les quals es basen les vostres afirmacions, expressades gràficament
- material gràfic complementari que considereu interessant (fotografies, mapes)
- alguna frase o cita que considereu que és important per a il·lustrar el vostre text

Fonts d'informació, a la biblioteca podeu consultar:

Preguntes	Fonts
3.1. Quins són els efectes de les migracions sobre la demografia dels països d'origen?	<u>STALKER, PETER</u> (2004). "Emigrar no és cap ganga: mites i realitats. Barcelona: Intermón Oxfam, <u>Dossiers per entendre el món</u> ; 26
3.2 Quins són els efectes de les migracions sobre l'economia i el mercat de treball dels països d'origen?	<u>NAÏR, SAMI</u> (2002). <i>La Immigració explicada a la meva filla</i> . Sabadell: Fundació Caixa Sabadell 2002 <u>SEABROOK, J.</u> (2004). <i>El mundo pobre</i> , Barcelona: Intermón Oxfam. Sabadell : Fundació
3.3. Quins són els efectes de les migracions sobre la societat dels països d'origen?	<u>BEN JELLOUN</u> (1998). <i>El racisme explicat a la meva filla</i> . Barcelona: Empúries. <u>KIDRON, MICHAEL</u> (1999). <i>Atlas del estado del mundo</i> , Madrid: Akal. <u>CARRERES CARLES</u> , (Dir), (2004). <u>Atlas de la diversitat: atlas de la diversitat cultural humana</u> , Barcelona: Enciclopèdia Catalana,

Grup 4: Quins efectes tenen les migracions als països on arriba la gent?

Tasca de recerca: Esbrinar els efectes que produeixen les migracions als països d'arribada.

Producte esperat, heu de produir:

- un text explicatiu, no gaire llarg, que doni raó de les conseqüències que produeixen els moviments migratoris als països als quals arriba la gent, és a dir, al països que tenen **immigració**.
- les dades bàsiques en les quals es basen les vostres afirmacions, expressades gràficament
- material gràfic complementari que considereu interessant (fotografies, mapes)
- alguna frase o cita que considereu que és important per a il·lustrar el vostre text

Fonts d'informació, a la biblioteca podeu consultar:

Preguntes	Fonts
1.1. Quins són els efectes de les migracions sobre la demografia dels països on arriben migrants?	<u>STALKER, PETER</u> (2004). "Emigrar no és cap ganga: mites i realitats". Barcelona: Intermón Oxfam, <i>Dossiers per entendre el món; 26</i> .
1.2. Quins són els efectes de les migracions sobre l'economia i el mercat de treball dels països on arriben migrants?	<u>NAÏR, SAMI</u> , (2002). <i>La Immigració explicada a la meva filla</i> . Sabadell : Fundació Caixa Sabadell. 2002 La Immigració explicada a la meva filla, <u>BEN JELLOUN</u> (1998). <i>El racisme explicat a la meva filla</i> . Barcelona: Empúries.
1.3. Quins són els efectes de les migracions sobre la societat dels països on arriben migrants?	<u>KIDRON, MICHAEL</u> , (1999). <i>Atlas del estado del mundo</i> . Madrid: Akal. <u>CARRERES CARLES</u> , (Dir), (2004). <i>Atlas de la diversitat: atlas de la diversitat cultural humana</i> . Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Grup 5: Què és legal i què és il·legal?

Tasca de recerca: Investigar les lleis que regulen la immigració a Europa.

Producte esperat, heu de produir:

- un text descriptiu, no gaire llarg, que doni informació sobre les normes i lleis europees que regulen la immigració
- una mostra dels textos més importants
- material gràfic complementari que considereu interessant (fotografies, mapes)
- alguna frase o cita que considereu que és important per a il·lustrar el vostre text
- algun exemple o cas concret que il·lustri la situació legal dels immigrants a Europa

Fonts d'informació, a la biblioteca podeu consultar:

Preguntes	Fonts
5.1. Què diuen els Drets Humans sobre les migracions?	BULL O. Y GREASY R., (2007). <i>Els drets humans</i> . Barcelona: Intermon Oxfam.
5.2. Què diuen els acords de Schengen?	MARGARIT, M., (1998). <i>Això és la Declaració dels drets humans</i> . Barcelona: Mediterrània.
5.3. Què diu la llei espanyola d'estrangeria?	http://es.wikipedia.org/wiki/Schengen http://es.wikipedia.org/wiki/Ley_de_Extrajurisdicci3n_de_Espa%C3%B1a

Activitat 5: Sistematitzem el que hem après

Base d'orientació per a produir un text explicatiu

Explicar vol dir augmentar el coneixement que tenim d'un fet relacionant-lo amb altres fets que en són la causa o la conseqüència. Quan expliquem un fet, a més a més de conèixer-lo, el comprenem.

Per explicar les causes direm que el fet es dona **perquè, a causa de** tal i tal altre fet. Quan expliquem també relatem els motius que tenen les persones per fer el que fan.

En segon lloc, explicar vol dir també relacionar el fet que investiguem amb els efectes que produeix, és a dir, amb les seves conseqüències. Direm que **a causa del fet explicat**, en aquest cas les migracions, es donen també aquests altres fets.

Per produir un text explicatiu heu de seguir aquesta pauta pas a pas.

<p>TÍTOL: Redacteu un títol que sintetitzi el contingut del text.</p>	
<p>SUBTÍTOL: Busqueu una frase curta que expressi el contingut del text com si fos un titular de diari.</p>	
<p>1r paràgraf. PRESENTACIÓ. Escriviu una presentació general del text. Diguen de què tracta i quines parts té .</p>	
<p>2n paràgraf: Exposeu la resposta que doneu a la primera pregunta del vostre guió de recerca. Procureu relacionar els fets que considereu causes o conseqüències utilitzant paraules com «per això», «per tant», «en conseqüència», «per aquest motiu». Si heu trobat algunes dades que demostrin el que dieu introduïu-les al text utilitzant frases com: “Això es pot veure en aquestes dades...”</p>	

<p>3r paràgraf: Redacteu de la mateixa manera la resposta que doneu a la segona pregunta del vostre guió de recerca.</p>	
<p>4t paràgraf: Redacteu de la mateixa manera la resposta que doneu a la tercera pregunta del vostre guió de recerca.</p>	
<p>5è paràgraf: CONCLUSIÓ Redacteu un resum breu en el qual destaqueu el que considereu més important del text.</p>	

<p>Reviseu el títol, el subtítol i la presentació per veure si correspon al text o el podeu millorar.</p>	
<p>Corregiu el text des del punt de vista formal.</p>	

MATERIALS DE CONSULTA

Libres de coneixements

ABELLA TOMÀS (2003). *El treball infantil*. Barcelona: Intermón Oxfam
Comentari: És un llibre molt clar. Pot servir com a ampliació del tema de treball de la qualitat de vida

BEN JELLOUN (1998). *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries
Comentari: tot i que la unitat no se centra en el tema del racisme, aquest és un llibre força entenedor i que pot ser útil sobretot en els capítols que parla de la diversitat i del concepte d'estranger.

BULL O. Y GREARY R., (2007). *Els drets humans*. Barcelona: Intermon Oxfam
Comentari: Aporta els textos fonamentals i la història del drets humans amb un estil bastant clar i entenedor.

MARGARIT, M., (1998). *Això és la Declaració dels drets humans*. Barcelona: Mediterrània.
Comentari: Serveix per a poder consultar i situar la declaració.

NAÏR, SAMI, (2002). *La Immigració explicada a la meva filla*. Sabadell : Fundació Caixa Sabadell.
Comentari: Tot i l'estructura en forma de diàlegs, és bastant difícil per l'abstracció amb què tracta els temes i també perquè no té apartats ni capítols que permetin fraccionar la lectura. Tot això fa que, tot i ser un contingut molt adient, sigui de consulta no gaire clara.

NAIR. SAMI, (2006). *Y vendrán. Las migraciones en tiempos hostiles*. Barcelona: Planeta.
Comentari: Tracta el contingut de la unitat, però és força difícil. Podria servir per a extreure'n paràgrafs seleccionats. Perquè l'utilitzi l'alumnat caldria orientar-lo personalment.

SEABROOK, J. (2004). *El mundo pobre*. Barcelona: Intermón Oxfam.
Comentari: Pot ser molt útil per a consulta, especialment pel tema de les causes de les migracions en el context de la globalització. Tracta específicament el tema de les migracions (pag. 127) i el tema del tràfic de persones (p.130).

STALKER, PETER (2004). "Emigrar no és cap ganga: mites i realitats". Barcelona: Intermón Oxfam, *Dossiers per entendre el món*; 26.
Comentari: És un llibre clar i complet que abasta pràcticament totes les qüestions que es plantegen en la unitat didàctica. Tot i no ser una obra especialment pensada per a joves, és força entenedora.

Obres de referència

BARDIER B., DIDOT B. (2007). *El estado del mundo*. Barcelona: Akal.
Comentari: Dóna molta informació i analitza temes candents. Dedicada un parell de pàgines molt clares a les migracions.

SOS RACISME, Informe anual (2007) sobre el racismo en el estado español, Barcelona: Icaria.
Comentari: Esta fet amb un estil de redacció relativament àgil, però és una mica difícil de consultar per l'estructura. Aporta una col·lecció de dibuixos molt interessants.

VVAA., Informe sobre el desenvolupament humà (2005). L'hora de la veritat de la cooperació internacional. Ajuda, comerç i seguretat en un món desigual, Barcelona: Angle.

Comentari: Conté un capítol sobre desigualtat i desenvolupament humà i un altre sobre l'ajuda que cal entre països al s. XXI que donen el context en què es produeixen les migracions i les alternatives per a pal·liar les desigualtats.

Atles

CARRERES CARLES, (Dir), (2004). Atlas de la diversitat: atlas de la diversitat cultural humana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Comentari: Cartografia planetària sobre el medi, les formes culturals i la societat. Inclou mapes sobre l'europèitxació del món –que pot servir per a treballar les emigracions europees al s. XVIII, les migracions tradicionals, les noves migracions i les migracions forçades sobre el tema dels refugiats. També s'hi troben mapes interessants sobre temes com la força de treball, la indústria, el comerç i tota mena de temes de geografia humana. Els mapes s'acompanyen de textos bastant clars, encara que densos.

HERNANDEZ, XAVIER, (2005). Atlas de Secundària. Geografia i Història. Catalunya i el món, Barcelona: Teide.

Tant per la qualitat de la cartografia com per la claredat és el millor atlas que tenim per a l'alumnat de secundària. Tot i que no tracta explícitament el tema de les migracions, conté uns mapes d'indicadors per continents que poden servir per a estudiar les diferències entre els països emissors i els països receptors de migrants.

El Atlas de Le Monde diplomatique, (2003). 2a ed., València: Cybermonde.

Comentari: És una de les obres més interessants per a consultar temes de geografia humana, política i social. Conté mapes de fluxos i tracta molt bé el tema de les migracions i dels refugiats.

KIDRON, MICHAEL, (1999). Atlas del estado del mundo, Madrid: Akal.

Comentari: Tot i ser una mica antic és un dels atlas que millor tracta els indicadors socioeconòmics. Presenta cartogrames molt interessants sobre temes com la renda nacional, l'alimentació o la indústria, la mortalitat, el treball infantil, l'analfabetisme i la qualitat de vida. Un dels cartogrames està dedicat a l'estudi de dos casos de grans diàspores i un altre als països productors de refugiats.

PETERS, ARNO, (1991). *Atlas del mundo*. Barcelona: Vicens Vives.

Comentari: Tot i que les dades són molt antigues, presenta una molt bona col·lecció de mapes d'indicadors socials, econòmics i polítics, amb el valor afegit

de la seva projecció. Tot i que ha estat molt discutida pels cartògrafs, vol millorar la representació espacial dels països del tercer món.